

Jenny Björkholm, Biträdande
kommundirektör

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Endast via e-post Ort

Yttrande över Betänkandet 710 miljoner skäl för reformer (SOU 2026:2)

Sammanfattning

Åtvidabergs kommuns valnämnd tillstyrker i huvudsak förslagen i delbetänkandet med undantag för möjligheten för partierna att beställa egna valsedlar.

7.3.1 Valadministrationen ska ansvara för distribution och att väljare har tillgång till samtliga valsedlar

Åtvidabergs kommuns valnämnd tillstyrker förslaget men vill göra tydligt att det för kommunen blir en skillnad i det ansvar som åligger valnämnden vid nuvarande valsedelssystem med partivalsedlar och ett liknade med kandidatvalsedlar.

Det bedöms inte bli någon omfattande logistik i Åtvidabergs kommun att ansvara för att rätt valsedel hamnar i rätt valdistrikt. Valnämnden är dock tveksam till att förslaget innebär att antalet transporter minskar för att kommunen tar över ansvaret för utläggning av valsedlar. En stor mängd valsedlar måste fortsatt beställas för att säkerställa att alla valsedlar alltid finns i lokalerna, vilket kan leda till att antalet valsedlar inte minskar lika mycket som utredningen beräknat. Alternativet är mindre antal valsedlar till röstmottagningsställena med risk att valsedlar tar slut, en situation som kräver en hög beredskap för snabba och relativt många transporter.

7.3.3 Beställning av valsedlar

Valnämnden avstyrker förslaget att partier som uppfyller kraven för att delta med kandidatvalsedlar i ett val får beställa sådana valsedlar. Förslaget innebär att det fortsatt finns möjlighet att otillbörligt påverka väljare. På ett röstmottagningsställe händer det att väljare har med sig förkryssade valsedlar. Det finns också väljare som kommer med redan iordninggjorda kuvert. Röstmottagarna har ingen rätt att neka väljaren att lämna sin röst.

Valnämnden menar att partierna borde informera om kandidaterna på annat sätt än genom en valsedel. Ett alternativ är att det tydliggörs i vallagen att en röst alltid ska göras iordning på ett röstmottagningsställe och att väljaren ska använda de valsedlar som finns på röstmottagningsstället.

7.4.3 Effekter på annan röstning

Valnämnden tillstyrker förslaget om att ta bort partivalsedlarna. Förslaget innebär att den som förtidsröstar i en annan kommun eller valkrets och vill personrösta ska använda en blank valsedel. Valnämnden är medveten om att det är svårt att i förtidsröstningen lösa

personröstning på annat sätt, men vill påtala att risken för att antalet underkända röster kan öka då partinamnet ska skrivas för hand.

7.5.1 Det behöver införas krav för att ett parti ska få delta med kandidatvalsedlar

Valnämnden tillstyrker förslaget. Det är rimligt att en väljare som röstar på ett parti också röstar in kandidater som representerar partiet i den beslutande församlingen. Nuvarande ordning, då partier kan delta utan anmälda kandidater med konsekvensen att det blir tomma platser i fullmäktige riskerar att förstöra trovärdigheten för valens genomförande och demokratin.

9.5 Valbarhet och folkbokföring

Valnämnden tillstyrker förslaget. Den ordning som gäller nu att en kandidat kan ställa upp som valbar i flera olika kommun- och regionfullmäktige, är även den ett hot mot trovärdigheten för valen. Väljaren ska veta vem den röstar på och att personen kandiderar för väljarens kommun/region.

11.2.2 Konsekvenser för de kommunala valnämnderna

Valnämnden har inte gjort någon uppskattning av kostnadsökningen för att ta över ansvaret för distributionen av valsedlarna. Kommunen bedömer dock att ansvaret för att ta över hela distributionen kommer att medföra ökade kostnader framför allt för sortering/packning och distribution till de olika vallokaler och förtidsröstningslokaler.

För Valnämnden i Åtvidabergs kommun

Peder Griph, nämndsordförande